

OŚĆ (28) *sb f*

ość (27), **ost** (1) *BartBydg.*

o *jasne.*

sg N ość (7). \diamond *I* ością (1). \diamond *pl N* ości (5). \diamond *G* ości (2). \diamond *A* ości (6). \diamond *I* ościami (7); -ami (3), -
ami (1) -(a)mi (3); -ami *BierEz*; -ami : ąmi *Mącz* (2:1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. *Włosowaty wyrostek będący wydłużeniem, zakończeniem organu roślinnego; kolec; wqs; arista Murm, Calep, Cn; gluma Mącz, Cn; acer Mącz; aculeus, spica, spina Cn (11) : Arista est extrema pars spicae. Kornehr Ość Murm 120; [piwnik polny] ięft ziołko z ościami [z cierniem SienHerb 26b] FalZioł I 21b; Mącz 58a; Autopyros – Chlieb grubi napoły z ościami. Calep 119a, 95a.*

Szeregi: »ości albo łuszczyny« (1): *Piso, Tłukę ości albo łuszczyny otłukam/ yáko z yęczmieniá y z profá. Mącz 301b.*

»plewa, (albo, ani) ość« [*szyk 4:1*] (5): *Oracz [...]* Proził nabożnie *Cerery: Táki mi pry ięczmień rości/ By niemiał pług áni ości. BierEz O2; Acero, S pługami albo s ościami mierzam Mącz 2b, 2b [3 r.].*

2. *Sierść zwierzęca; pilus Mącz (8) : BierEz P3v; IAzwiecz ięfth zwierzę nogi maiącz iakhoby pies/ [...] ości ma zmierzane więczy białe niż czarne FalZioł IV 9d; LIIs [...] ości ma gęfthe á ciepłe FalZioł IV 14a; Castorei pili, Bobrowe ości. Mącz 40c.*

a. *Kolec, igła (u jeża) (4) : BierEz P3v; IEż ięft zwierzę ościfte Gdyfie zwinie á ościami zamknie, żadnej fie nieprześpieczności nieboij. Then na grzbiecie owocze do iamy znałza/ á gdy mu nieczo vpadnie/ tedy wżytko otrzáła á zalię bieży y nabiera pełno na ości. FalZioł IV 10b–c.*

Przysłowie: Strzeż się gości/ którzy máią ości. *BierEz P3v.*

3. *Ość ryby, też ostry koniec płetw grzbietowych; spina Mymer¹, Cn; arista BartBydg, Cn; os Mącz (6) : Spina. Greth. Ofc. Mymer¹ 37v; Arista, spica, klosz, rzyszko, etiam piscium, ost BartBydg 13b; [Pająk morski] ięfth riba morzka [...] grzbieth ma osthri y na nim ostre ości/ á iadowity ięft. FalZioł IV 30c.*

Zestawienie: »ości rybie, ryby« = *ossa piscium Mącz [szyk 2:1] (2:1): Exossare piscem, Oscy ryby wybrać. Mącz 270d, 8d, 270d.*

4. *Ostre widły osadzone na drewnianym trzonku, służące do łowienia ryb; fuscina Calep; boletar halieuticum, fuscina piscatorum, tridens, tricuspis telum Cn (2) : gdy nań [rybę timus] vderzy ością chłop: nie czuie/ á thako gich siła zbijaią przy okręciech. FalZioł IV 40c; Fuscina. Telum tridens, sive trisulcum aut bisulcum, quo piscatores figunt Anguillas et ea quae in imo aquae fundo natant – Ofc którą ryby biał. Calep 444a.*

[*Szereg:* »ość albo ośka«: Iáko ryby łowić náczyrim ktore ością albo ołęką zowá. *Cresc 1571 468 (Linde).*]

5. [*Drzazgi powstałe przez tłuczenie drewna w stępie: náścieżze [jemioły klonowej lub brzozonej] drobno w ftepę/ náley wody/ tłucżze ták długo áż káždy koczan będzie goły: [...] á gdy fie iuz ogoli káždy koczan że fie iuz lep powlecze/ [...] wybierz [...] wypłocz ná rzefzećie/ [...] obwiń ná głątką*

łańkę [...]/ potym obwiń nićią mocną duże/ y zemkni z tego wŕzytkiego/ tedy nić zoftanie y z ościámi ná łańce CygMyśl H4.]

*** *Bez wystarczającego kontekstu (1) : Spina – Cziern, ołcz, chrzibiet. Calep 998b.*

Synonimy: 1. ciern; 3. kość; 4. osęka.

Cf OŚCIEN

AKtt